

EBA/GL/2017/15-rev1
(консолидирана версия)

29/04/2026

Насоки

относно свързаните клиенти съгласно
член 4, параграф 1, точка 39 от
Регламент (ЕС) № 575/2013

1. Спазване на насоките задълженията за докладване

Статут на насоките

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са дефинирани в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се отнасят тези насоки, трябва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за отчетност

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 23.04.2018 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, в противен случай - за причините за неспазване.
4. При липса на уведомление в този срок ЕБО счита, че компетентните органи не спазват изискването за отчетност. Уведомленията трябва да се изпратят чрез подаване на формата, намираща се на уебсайта на ЕБО, на адрес compliance@eba.europa.eu, като се посочи референтен номер 'EBA/GL/2017/15'. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването трябва също да се отчита пред ЕБО.
5. Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр.12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет и обхват на прилагане

6. Настоящите насоки определят подхода, който институциите следва да използват, съгласно член 4, параграф 1, точка 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013, при прилагането на изискването за групиране на двама или повече клиенти в "група от свързани клиенти", когато те носят общ риск съгласно член 4, параграф 1, точка 39 от същия регламент.

Адресати

7. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010, и за финансовите институции, както са определени в член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Определения

8. Освен ако не е посочено друго, термините, използвани и определени в Регламент (ЕС) № 575/2013 и Директива 2013/36/ЕС, имат същото значение в настоящите насоки.

3. Въвеждане

Дата на прилагане

9. Насоките влизат в сила от 1 януари 2019 г.

Отмяна

10. "Указанията за прилагането на ревизирия режим на големите експозиции" на Комитета на европейските банкови надзорници от 11 декември 2009 г. се отменят считано от 1 януари 2019 г.

4. Групи от свързани клиенти въз основа на контрол

[Точки 11 до 15 от Раздел 4 са отменени, тъй като съдържанието им е включено в член 1 от Делегиран регламент (ЕС) 2024/1728 на Комисията]

5. Алтернативен подход за експозициите към централни правителства

16. В съответствие с определението за "група от свързани клиенти" съгласно член 4, параграф 1, точка 39, последна алинея от Регламент (ЕС) № 575/2013 институциите могат да оценяват съществуването на група от свързани клиенти поотделно за всяко лице, което е пряко контролирано или пряко свързано с централното правителство ("алтернативен подход").²
17. Гореспомената разпоредба позволява частично приложение на алтернативния подход, т.е. отделно оценяване на физическите и юридическите лица, пряко контролирани от или пряко свързани с централното правителство (вж. сценарий CG 1 от приложението).
18. Разпоредбата също уточнява, че:
- а) Централното правителство се включва във всяка от групите свързани клиенти, определени поотделно за физическите или юридическите лица, които са пряко контролирани от или пряко свързани с централното правителство (вж. сценарий CG 2 от приложението).
 - б) Всяка група от свързани клиенти съгласно точка а) включва също и лица, контролирани от или свързани с лицето, което е пряко контролирано от или пряко свързано с централното правителство (вж. сценарий CG 3 от приложението).
19. Когато предприятията, пряко контролирани от или пряко свързани с централното правителство, са икономически взаимозависими, те следва да формират отделни групи от свързани клиенти (без централното правителство), в допълнение на групите от свързани клиенти, формирани в съответствие с алтернативния подход (вж. сценарий CG 4 от приложението).
20. Съгласно последното изречение от член 4, параграф 1, точка 39, последна алинея от Регламент (ЕС) № 575/2013, този раздел от насоките се прилага и за регионални правителства или местни органи на властта, за които се прилага член 115, параграф 2 от същия регламент, и физически и юридически лица, пряко контролирани или свързани с тези регионални правителства или местни органи на властта.

² В съответствие с член 400, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 575/2013 за активи, които представляват вземания от централни правителства, които при липса на обезпечение биха получили рисково тегло от 0% съгласно стандартизирания подход, не се прилага член 395, параграф 1 (максимални размери на големите експозиции) от същия регламент.

6. Установяване на свързаност въз основа на икономическа зависимост

[Точки 21 до 30 от Раздел 6 са отменени, тъй като съдържанието им е включено в член 2 от Делегиран регламент (ЕС) 2024/1728 на Комисията]

7. Отношение между взаимовръзки чрез контрол и взаимовръзки чрез икономическа зависимост

[Точки 31 до 33 от Раздел 7 са отменени, тъй като съдържанието им е включено в член 3 от Делегиран регламент (ЕС) 2024/1728 на Комисията]

8. Контролни и ръководни процедури за идентифициране на свързани клиенти

34. Институциите следва да разполагат с изчерпателна информация за своите клиенти и техните отношения. Също така институциите следва да гарантират, че техните служители разбират и прилагат настоящите насоки.
35. Установяването на възможни връзки между клиентите следва да бъде неизменна част от процедурите на институцията за предоставяне на кредити и наблюдение. Ръководният орган и висшето ръководство следва да гарантират, че са документирани и приложени подходящи процедури за идентификация на връзките между клиентите.
36. Институциите следва да идентифицират всички отношения на контрол между своите клиенти и да ги документират по подходящ начин. Институциите следва също така да проверят и документират по подходящ начин всички възможни икономически зависимости между своите клиенти. Институциите следва да предприемат необходимите действия и да използват свободно достъпната информация, за да идентифицират тези връзки. Ако например една институция установи, че определени клиенти са били счетени за взаимосвързани от друга институция (напр. въз основа на достъпен публичен регистър), тя следва да вземе предвид тази информация.
37. Усилията, които една институция влага в проверката за икономически зависимости между своите клиенти, следва да бъдат пропорционални на размера на експозициите. Затова институциите следва да допълват проверките си с изчерпателно проучване на всякакъв вид неофициална информация, както и информация, която не се ограничава до клиентите на институцията, във всички случаи, при които сумата на всички експозиции към отделен клиент надвишава 5% от капитала от първи ред.³
38. За да оценят изискванията за групиране въз основа на комбинация от отношения на контрол и на икономическа зависимост, институциите следва да събират информация за всички предприятия, формиращи верижно разпространение. Възможно е институциите да не могат да идентифицират всички клиенти, които носят общ риск, ако съществуват взаимовръзки чрез предприятия, които нямат делови отношения с институцията и следователно не са известни на институцията (вж. сценарий Мм 1 от приложението). Ако обаче институцията установи наличие на взаимовръзка чрез предприятия, които не са част от клиентите ѝ, тя следва да използва тази информация, когато оценява връзките.

³ Прагът се отнася до капитала от първи ред на институцията за целите на прилагането на настоящите насоки на индивидуална основа. Прагът се отнася до капитала от първи ред на групата на институцията за целите на прилагането на настоящите насоки на подконсолидирана или консолидирана основа.

39. Контролните и ръководни процедури за идентифициране на свързани клиенти следва да подлежат на периодичен преглед, за да се гарантира тяхната целесъобразност. Институциите следва също така да следят за промени във взаимовръзките, най-малкото в контекста на своите периодични проверки на кредитите и когато е планирано значително увеличение на даден кредит.

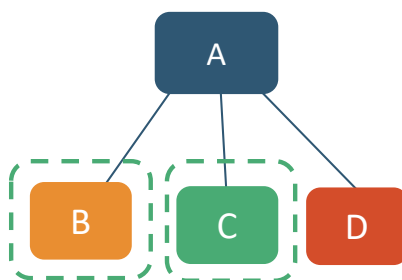
Приложение: Примери

Включените в това приложение сценарии илюстрират прилагането на насоките към групите от свързани клиенти, които попадат в обхвата на определението в член 4, параграф 1, точка 39 от Регламент (ЕС) № 575/2013 от гледна точка на отчитащата се институция.

Групи от свързани клиенти въз основа на контрол

Сценарий С 1: Изключение (не съществува общ риск въпреки наличието на контрол)

Отчитащата се институция има експозиции към всички долупосочени предприятия (А, В, С и D). Предприятие А контролира предприятия В, С и D. Дъщерните предприятия В, С и D са дружества със специална цел/дружества със специална инвестиционна цел (SPE/SPV).

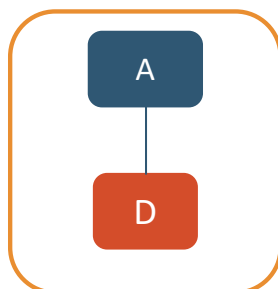
За да оцени дали няма общ риск, въпреки съществуването на отношение на контрол, отчитащата се институция следва да оцени като минимум всички от следните елементи по отношение на всяко SPE/SPV (предприятия В, С и D в този сценарий):

- i) Отсъствието на икономическа взаимозависимост или други фактори, които е възможно да бъдат признаци за значителна позитивна корелация между кредитното качество на предприятието майка А и кредитното качество на SPE/SPV (В, С или D). Измежду други фактори, като потенциален индикатор за значителна положителна корелация трябва да бъде взета предвид потенциалната зависимост от предприятието майка А по отношение на източници на финансиране, както и някои от критериите, възпрепятстващи деконсолидацията на SPE/SPV или отписването на секюритизирани активи съгласно приложимите счетоводни правила.
- ii) Специфичното естество на SPE/SPV, по-специално неговата защитеност от несъстоятелност (на основата на член 300, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013) - тоест съществуват ефективни механизми, които гарантират, че активите на SPE/SPV

няма да бъдат достъпни за кредиторите на предприятието майка А в случай на неговата несъстоятелност - включително и когато дълговите ценни книжа, издавани от SPE/SPV обичайно се отнасят до активи, които са задължения към трети страни.

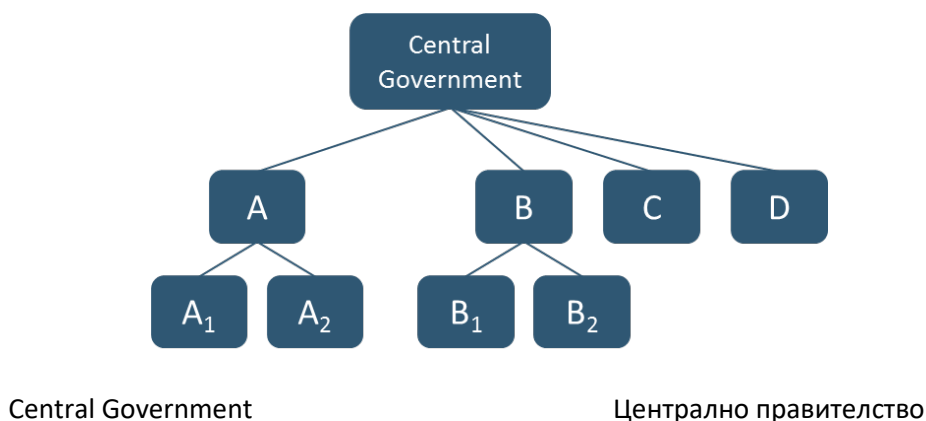
- iii) Структурното подобрене при секюритизация и отделянето на задълженията на SPE/SPV от тези на предприятието майка А, като например наличието на условия в документациите по сделките, гарантиращи обслужване и оперативно функциониране.
- iv) Съответствието с разпоредбите на член 248 от Регламент (ЕС) № 575/2013 относно условията на равнопоставена сделка между две независими лица.

След извършване на оценка на всички тези елементи, отчитащата се институция може да заключи, че например дъщерни предприятия В и С не носят общ риск с предприятието майка А. Съответно отчитащата се институция трябва да прецени дали да групира само клиенти А и D в група от свързани клиенти. Институцията следва обстойно да документира тези оценки и своите заключения.

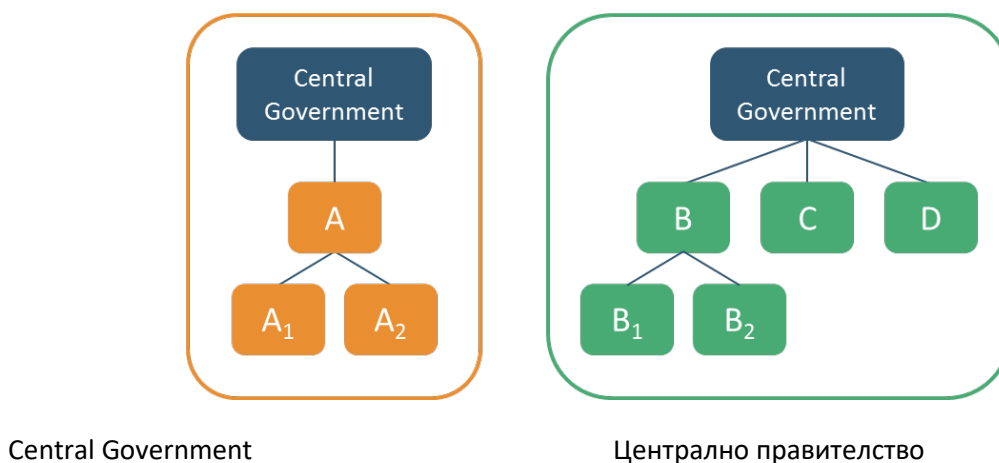
Алтернативен подход за експозициите към централни правителства

За да се илюстрират възможните сценарии, се използва следният общ сценарий: централното правителство пряко контролира четири юридически лица (А, В, С и D). От своя страна всяко от предприятията А и В има пряк контрол над две дъщерни предприятия (А₁/А₂, В₁/В₂). Отчитащата се институция има експозиции към централното правителство и към всички посочени предприятия.

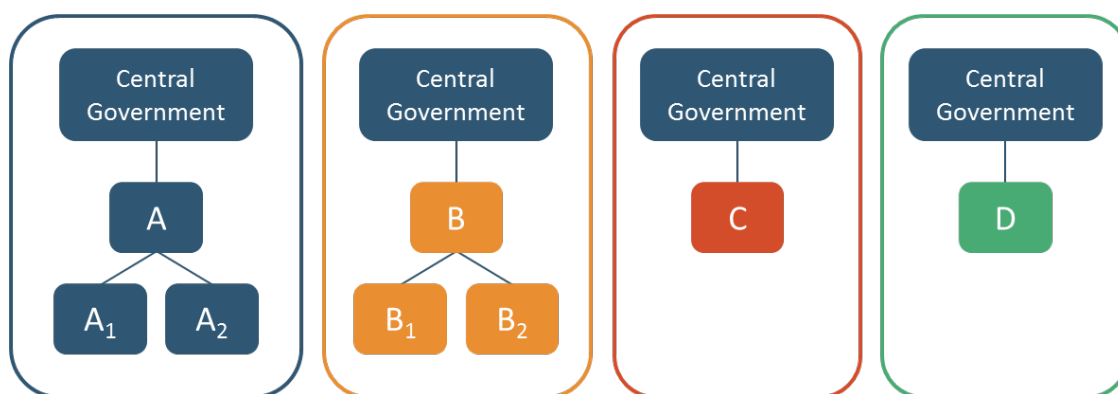

Сценарий CG 1: Алтернативен подход - частично прилагане

Отчитащата се институция може да отдели само една група ("централно правителство/А/всички контролирани или зависими предприятия на А") и да запази общото третиране за останалите ("централно правителство/В, С и D/всички контролирани или зависими предприятия на В"):

Сценарий CG 2: Алтернативен подход - приложим за всички пряко зависими предприятия

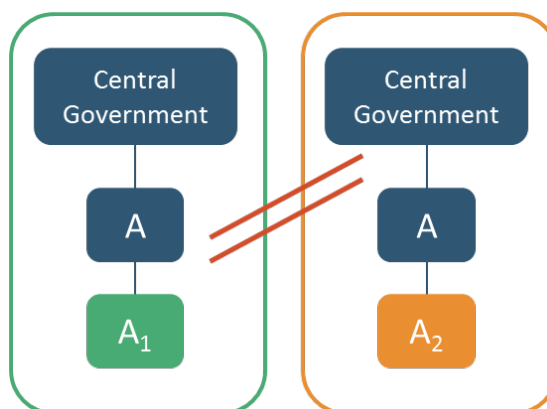

Central Government

Централно правителство

Сценарий CG 3: Алтернативен подход - приложим на "първо/второ ниво", но не и по-надолу

В сценарии CG1 и CG2, предприятия А, В, С и D съставляват "второто ниво", тоест нивото точно под централното правителство ("първо ниво"). Тук е възможно да се отдели група от общата група от свързани клиенти. Предприятия А₁, А₂, В₁ и В₂ обаче са само непряко свързани с централното правителство. Отделяне на тяхното ниво не е възможно (напр. и А₁, и А₂ трябва да бъдат включени в групата "централно правителство/А"):

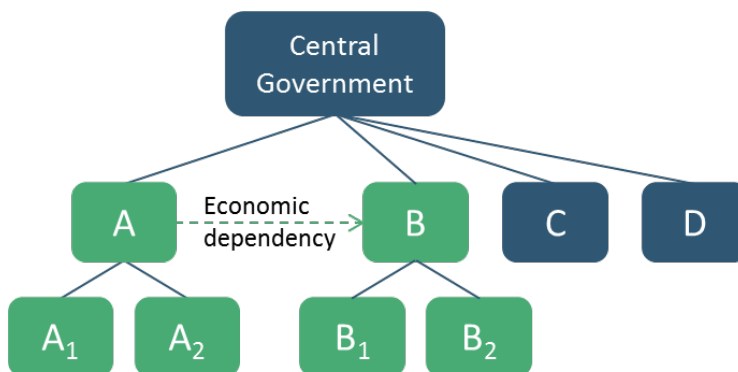

Central Government

Централно правителство

Сценарий CG 4: "Хоризонтални връзки" на "второ ниво"

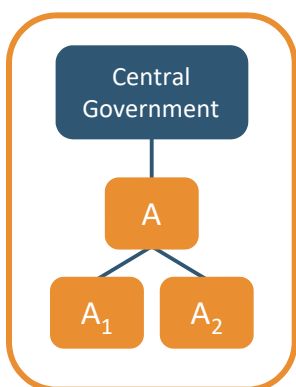
Като вариант на посочения по-горе общ сценарий предприятията А и В са икономически зависими (затрудненията с плащанията за В могат да се разпространят към А):

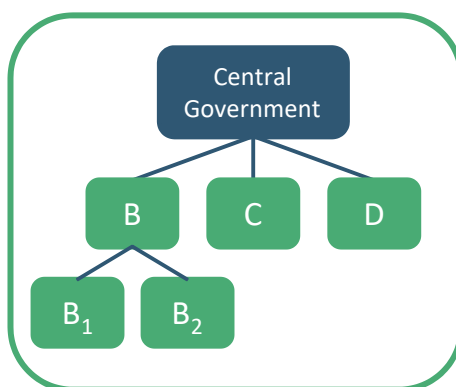
Central Government
Economic dependency

Централно правителство
Икономическа зависимост

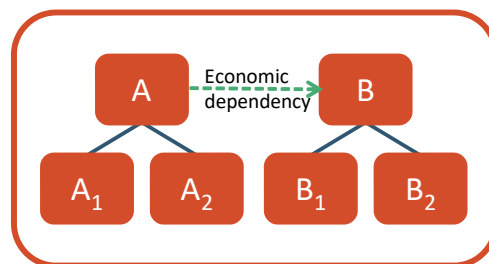
Ако приемем, че отчитащата се институция използва алтернативния подход само частично, както е описано в сценарий CG1 по-горе, следните групи от свързани клиенти трябва да бъдат разгледани:

Central Government
Economic dependency

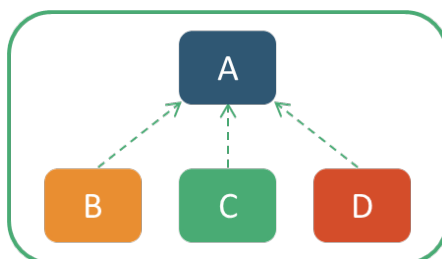
Централно правителство
Икономическа зависимост

Установяване на свързаност въз основа на икономическа зависимост

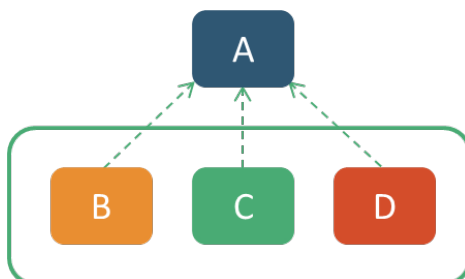
Сценарий Е1: Основен случай

Отчитащата се институция има експозиции към всички предприятия, посочени по-долу (А, В, С и D). Предприятия В, С и D разчитат икономически на А. Следователно базисният рисков фактор за институцията при всички случаи е А. Институцията трябва да образува една обща група от свързани клиенти, а не три отделни. Не е от значение, че между В, С и D не съществува зависимост.

Сценарий Е 2: Вариант на основния случай (няма пряка експозиция към източника на риск)

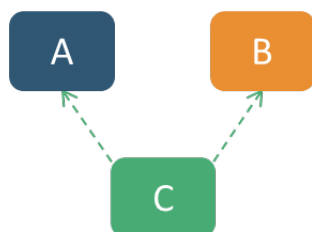
Дори отчитащата се институция да няма пряка експозиция към А, има изискване за групиране, защото е известна икономическата зависимост на всеки клиент (В, С и D) от А. Ако вероятни затруднения с плащанията за А биха могли да се разпространят към В, С и D, всички те ще срещнат затруднения с плащанията, ако А има финансови затруднения. Следователно те трябва да бъдат третираны като носещи общ риск.

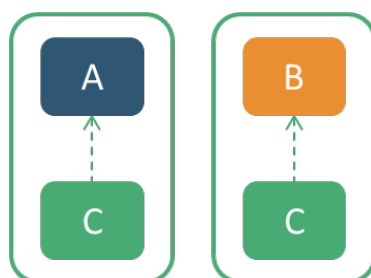
Също както в сценарий E1, и тук не е от значение, че няма зависимост между B, C и D. Изискването за групиране идва от A, макар че това предприятие само по себе си не е клиент и следователно не е част от групата от свързани клиенти.

Сценарий E 3: Припокриващи се групи от свързани клиенти

Ако едно предприятие е икономически зависимо от две (или повече) други предприятия (трябва да се отбележи, че евентуални затруднения с плащанията на едно от другите предприятия (A или B) може да са достатъчни, за да причинят затруднения и за C),

то трябва да бъде включено в групите от свързани клиенти и на двете (всички такива) предприятия:

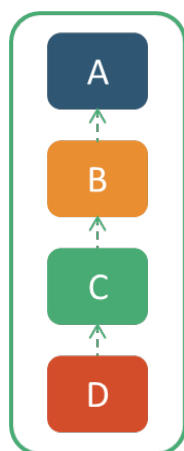
Аргументът, че експозицията към C ще бъде отчетена два пъти, не е валиден, тъй като експозицията към C се счита за общ риск в две отделни групи.

Максималният размер на големите експозиции се прилага поотделно (т.е. лимитът се прилага веднъж за експозициите към група A/C и веднъж за експозициите към група B/C).

Тъй като няма зависимост между А и В, не е необходимо да бъде формирана обща група (А + В + С).

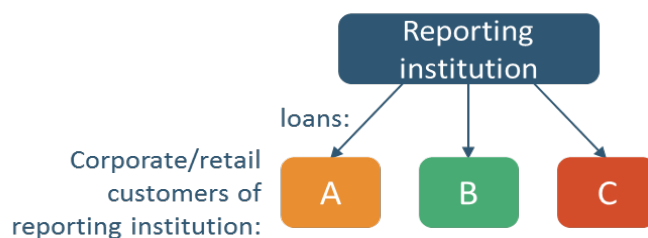
Сценарий Е 4: Верижна зависимост

При наличие на "верижна зависимост" всички предприятия, които са икономически зависими (дори зависимостта да е само едноръчна) трябва да бъдат третирани като носещи общ риск. Не би било подходящо да се формират три отделни групи (А + В, В + С, С + D).

Сценарий Е 5: Отчитащата се институция като източник на финансиране (няма изискване за групиране)

В следния сценарий отчитащата се институция е единственият източник на финансиране за тримата клиенти. Тримата клиенти не са свързани от "външен източник на финансиране", а от източник на финансиране, който най-вероятно може да бъде заменен.

Reporting institution
Loans

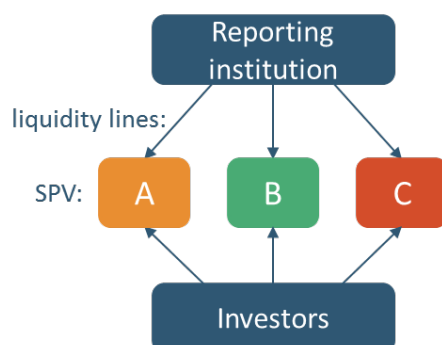
Отчитаща се институция
Кредити

Corporate / retail customers of reporting institution

Корпоративни клиенти / клиенти на дребно на отчитащата се институция

Сценарий Е 6: Отчитащата се институция като източник на финансиране (изисква се групиране)

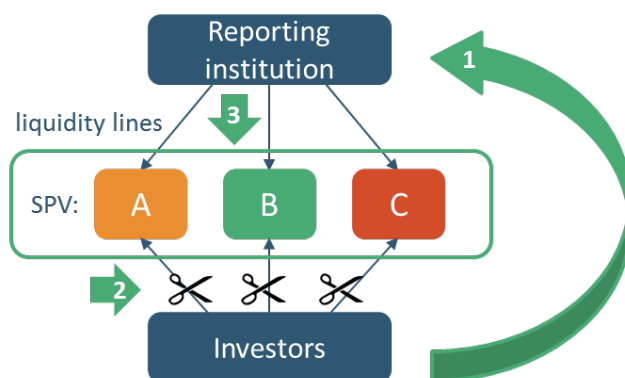
В следния сценарий отчитащата се институция предоставя ликвидност на трите SPV или финансови посредници (сходни структури):

Reporting institution
Liquidity lines
SPV
Investors

Отчитаща се институция
Линии за финансиране
Дружество със специална цел (SPV)
Инвеститори

В такива случаи самата отчитащата се институция може да представлява източника на риск (базисния рисков фактор), както е посочено в съображение 54 от Регламент (ЕС) № 575/2013:⁴

- 1 ... negative assessment/perception of investors of liquidity situation of reporting institution
- 2 ... investors withdraw from SPV
- 3 ... liquidity lines are simultaneously drawn

→ A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor

⁴ Съображение 54 от Регламент (ЕС) № 575/2013 гласи: "При определяне дали съществуват групи свързани клиенти и съответно — експозиции, съставляващи едно цяло от гледна точка на поемания риск, е важно да се отчетат и рисковете, породени от общ източник на значително финансиране, предоставено от самата институция, нейната финансова група или свързани лица".

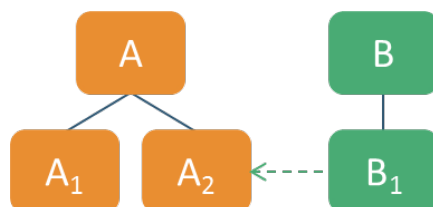
Reporting institution	Отчитаща се институция
Liquidity lines	Линии за финансиране
SPV	SPV
Investors	Инвеститори
Negative assessment / perception of investors of liquidity situation of reporting institution	Отрицателна оценка / разбиране на инвеститорите на ликвидната ситуация на отчитащата се институция
Investors withdraw from SPV	Инвеститорите се оттеглят от SPV
A, B, C constitute a single risk, the reporting institution itself is the linking factor	A, B, C носят общ риск, самата отчитаща се институция е свързващият фактор

При посочения по-горе сценарий няма значение дали линиите за финансиране са директно към SPV или към базисни активи в SPV; важен е фактът, че има вероятност линиите за финансиране да бъдат използвани едновременно. Диверсификацията и качеството на активите също не са от значение в този сценарий, както и дали инвеститорите разчитат на един и същ сектор (напр. инвеститори на пазара за обезпечени с активи търговски ценни книжа), тъй като общият риск се създава от използването на сходни структури и зависимост от ангажименти от общ източник (т.е. отчитащата се институция като инициатор и спонсор на SPV).

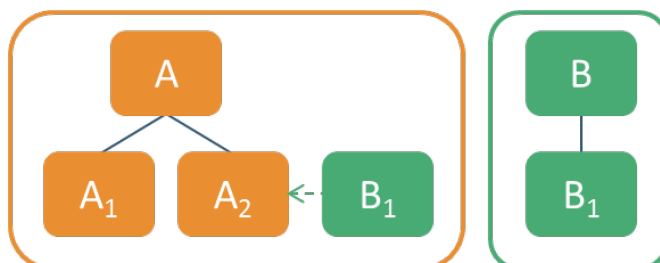
Отношение между взаимовръзки чрез контрол и взаимовръзки чрез икономическа зависимост

Сценарий C/E 1: Комбинирано наличие на контрол и икономическа зависимост (еднопосочна зависимост)

В следния сценарий отчитащата се институция има експозиции към всички предприятия, показани на диаграмата по-долу. Предприятие А контролира A₁ и A₂, В контролира B₁. Освен това B₁ зависи икономически от A₂ (еднопосочна зависимост):

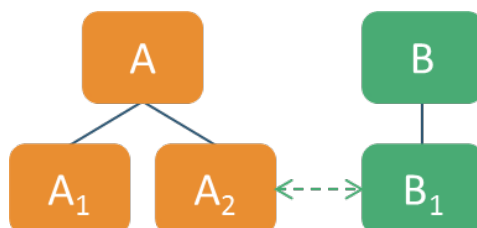
Изискване за групиране: В този сценарий отчитащата се институция следва да заключи, че B_1 трябва при всички случаи да бъде включено в групата от свързани клиенти на А (група, съставена от А, A_1 , A_2 и B_1), както и тази на В (група, съставена от В и B_1):

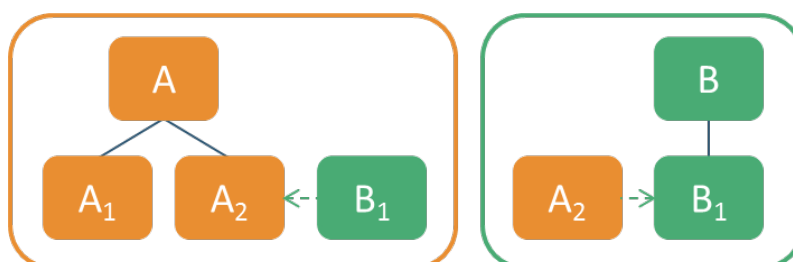
В случай на финансови проблеми за А, A_2 и в крайна сметка B_1 също ще срещнат финансови затруднения поради съответната си правна (A_2) и икономическа (B_1) зависимост. Не е достатъчно да се формират три отделни групи (А + A_1 + A_2 , A_2 + B_1 , В + B_1), за да бъде обхванат риска, произтичащ от А, защото B_1 , въпреки че зависи от A_2 и съответно от А, ще остане извън общия риск на група А.

Сценарий С/Е 2: Комбинирано наличие на контрол и икономическа зависимост (двупосочна зависимост)

В този сценарий икономическата зависимост на A_2 и B_1 не е само едностранна, а и взаимна:

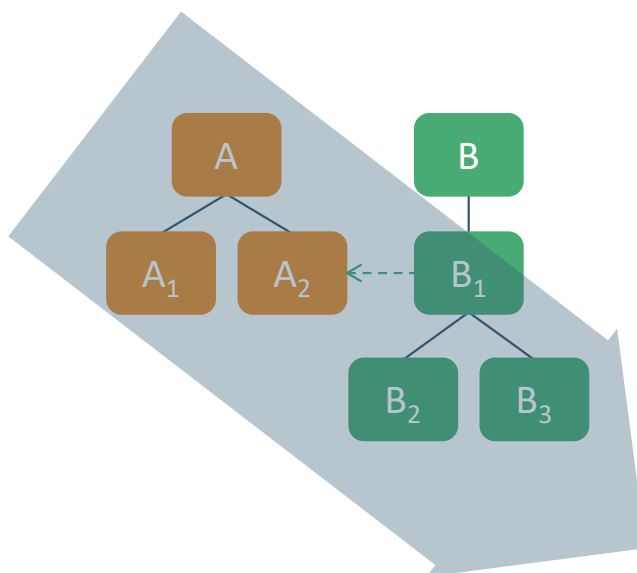

Изискване за групиране: Предприятие A_2 трябва да бъде включено също и в група B, а B_1 трябва да бъде включено също и в група A:

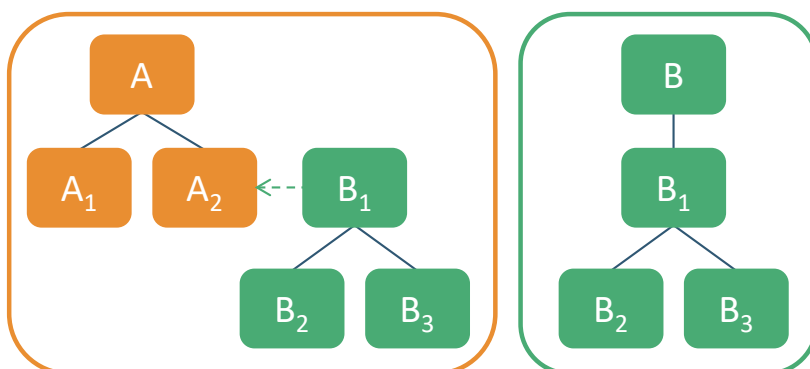

Сценарий С/Е 3: Разпространение надолу по веригата

Като вариант на посочения по-горе сценарий С/Е 1, B_1 също контролира две предприятия (B_2 и B_3). В този случай финансовите затруднения на A ще се предадат чрез A_2 и B_1 надолу по веригата към двете дъщерни предприятия на B_1 ("разпространение надолу по веригата").

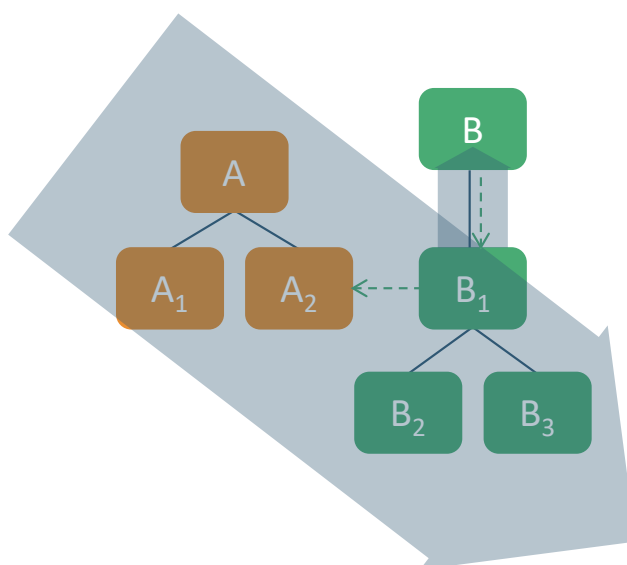
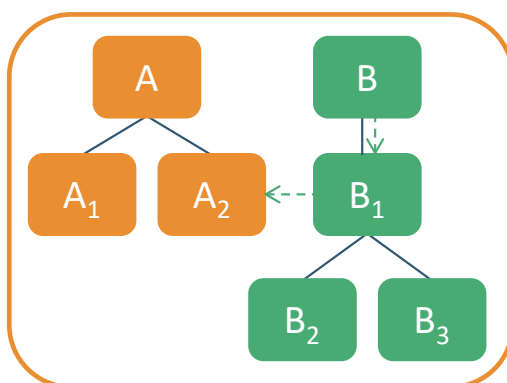

Изискване за групиране:

Сценарий С/Е 4: Разпространение нагоре по веригата

Отношението на контрол между В и В₁ не налага автоматично включването на В в групата от свързани клиенти на А, тъй като финансовите затруднения за А вероятно не биха довели до финансови затруднения за В. Контролиращото предприятие В обаче трябва да бъде включено в групата на А, ако В₁ формира толкова значителна част от група В, че В е икономически зависимо от В₁. В този случай финансовите затруднения за А биха се разпространили не само надолу, но и нагоре по веригата към В, което ще доведе до финансови затруднения за В (т.е. всички предприятия сега носят общ риск).

Изискване за групиране:

Контролни и ръководни процедури за идентифициране на свързани клиенти

Сценарий Mm 1: Ограничение за идентифицирането на верижно разпространение

Горният сценарий (C/E 4) тук е допълнително развит, така че отчитащата се институция има експозиции само към предприятието А и предприятието В₃. В такъв случай се признава, че може да не е възможно отчитащата се институция да идентифицира верижното разпространение и групата от свързани клиенти може да не бъде правилно формирана.

